

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Seimo
Energetikos ir darnios plėtros
komisijos 2020 m. balandžio 1 d.
posėdyje Nr. 117-P-2
Priedas Nr. 3

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO ENERGETIKOS IR DARNIOS PLĖTROS KOMISIJA

2019 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

Lietuvos Respublikos Seimo Energetikos ir darnios plėtros komisija (toliau – Komisija) yra nuolatinė komisija, sudaryta 2016 m. lapkričio 22 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. XIII- 27 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Energetikos komisijos sudarymo“.

Komisijos pirmininkas Virgilijus Poderys patvirtintas 2016 m. lapkričio 24 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. XIII-54 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komisijų pirmininkų ir jų pavaduotojų patvirtinimo“.

Komisijos pirmininko pavaduotojas Algirdas Butkevičius patvirtintas 2018 m. kovo 29 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. XIII-1074 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 24 d. nutarimo Nr. XIII-54 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komisijų pirmininkų ir jų pavaduotojų patvirtinimo“ pakeitimo“. Nuo 2019 m. gruodžio 19 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. XIII-2749 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 24 d. nutarimo Nr. XIII-54 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komisijų pirmininkų ir jų pavaduotojų patvirtinimo“ pakeitimo“ Komisijos pirmininko pavaduotojo pareigas užima Valentinas Bukauskas.

Ataskaitiniu laikotarpiu iki 2019 m. gruodžio 31 d. Komisijoje dirbo 13 narių:

- 1) Virgilijus Poderys – Komisijos pirmininkas;
- 2) Valentinas Bukauskas – Komisijos narys nuo kovo 2019 m. lapkričio 7 d., Komisijos pirmininko pavaduotojas nuo 2019 m. gruodžio 19 d.,
- 3) Algirdas Butkevičius;
- 4) Linas Balsys,
- 5) Kęstutis Bartkevičius,
- 6) Antanas Baura,
- 7) Eugenijus Gentvilas,
- 8) Zbignevas Jedinskis,
- 9) Dainius Kreivys,
- 10) Paulius Saudargas,

- 10) Paulius Saudargas,
- 11) Andriejus Stančikas,
- 12) Tomas Tomilinas,
- 13) Virginija Vingrienė.

Lietuvos Respublikos Seimo dokumentų valdymo sistemos duomenimis ataskaitiniu laikotarpiu Komisija:

- gavo **188** užduotis, pareiškimus, raštus ir kitus dokumentus;
- parengė ir išsiuntė **103** atsakomuosius ir iniciatyvinius raštus;

Ataskaitiniu laikotarpiu Komisijos pirmininkas sušaukė **25** posėdžius, kuriuose svarstyti **24** parlamentinės kontrolės klausimai ir **11** kitų klausimų. Komisija Seimo pavedimu svarstė **3** įstatymų ir nutarimų projektus ir pateikė dėl jų savo išvadas.

Komisija Seime suorganizavo **7** konferencijas, **2** iš jų – tarptautinės. Komisijos pirmininkas surengė **28** susitikimus su įvairių valstybės institucijų, asociacijų, organizacijų atstovais. Atstovaudamas Komisiją, Komisijos pirmininkas dalyvavo įvairiuose susitikimuose ir kituose renginiuose.

Informacija apie Komisijos posėdžius ir kitus renginius buvo reguliariai skelbiama Seimo interneto tinklalapyje adresu http://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=15967&p_k=1, siunčiama Seimo kanceliarijos Informacijos ir komunikacijos departamento Ryšių su visuomene skyriui.

Svarstyti teisės aktų projektai

Šilumos ūkio įstatymo Nr. I-1565 2 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1651

Sausio 30 d. Komisijos posėdyje buvo svarstytas klausimas „Dėl šilumos ūkio įstatymo Nr. I-1565 2 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1651“. Komisija, pasirengdama Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. I-1565 2 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1651(2) (toliau – Projektas), kuris pavestas Komisijai apsvarstyti papildomo komiteto teisėmis, svarstymui,

girdėdama daugiabučių namų gyventojų nusiskundimus dėl aktualios ir daugiau kaip dešimtmetį neišspręstos problemos, susijusios su šilumos tiekėjų neteikiamos centralizuotai paruošto karšto vandens tiekimo paslaugos kainų prievartiniu taikymu,

reaguodama į ekspertų ir specialistų nuomonę, jog vartotojų apsirūpinimo karštu vandeniu teisinis reglamentavimas turi spragų, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo Statuto 48 straipsnio nuostatomis,

atsižvelgdama į 2017 m. birželio 29 d. Seimo nutarimo Nr. XII-560 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Energetikos komisijos nuostatų patvirtinimo“ V skyriaus 16 ir 18 punktus,

siekdama supaprastinti daugiabučio namo šildymo ir karšto vandens sistemos priežiūrą, pašalinant iš jos karšto vandens tiekėją ir su tuo susijusius neaiškumus ir prieštaravimus, nusprendė projekto svarstyme daryti pertrauką ir sudaryti tarpinstitucinę darbo grupę geriamojo vandens tiekėjų, šilumos, naudojamos karštam vandeniui ruošti, tiekėjų ir vartotojų santykių teisiniam reglamentavimui tobulinti ir pavesti Darbo grupei pateikti Komisijai išvadas ir pasiūlymus geriamojo vandens tiekėjų, šilumos, naudojamos karštam vandeniui ruošti, tiekėjų ir vartotojų santykių teisiniam reglamentavimui tobulinti; prireikus pateikti reikalingų įstatymų pakeitimo įstatymų projektus.

Darbo grupė išvadų Komisijai kol kas dar nėra pateikusi.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. birželio 29 d. nutarimo Nr. XIII-560 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Energetikos komisijos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIIIIP-3196

Gegužės 15 d. Komisijos posėdyje buvo svarstomas Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. birželio 29 d. nutarimo Nr. XIII-560 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Energetikos komisijos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIIIIP-3196, kurio tikslas – patvirtinti naujus Seimo Energetikos ir darnios plėtros komisijos nuostatus.

Komisija nusprendė pritarti Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. birželio 29 d. nutarimo Nr. XIII-560 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Energetikos komisijos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektui Nr. XIIIIP-3196 ir komisijos išvadoms.

Elektros energetikos sistemos integracijos į Europos elektros energetikos sistemas įstatymo Nr. XI-2052 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija) Nr. XIIIIP-3392

Gegužės 10 ir 15 d. Komisijos posėdžiuose buvo svarstomas Elektros energetikos sistemos integracijos į Europos elektros energetikos sistemas įstatymo Nr. XI-2052 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija) Nr. XIIIIP-3392. Įstatymo projektu ir lydimaisiais įstatymų projektais siekiama sudaryti tinkamas sąlygas ir užtikrinti sklandžią Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos desinchronizaciją nuo Nepriklausomų Valstybių Sandraugos šalių elektros energetikos sistemos (toliau – IPS / UPS sistema) ir Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos sujungimą su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu iki 2025 m. Šiam tikslui pasiekti Įstatymo projekte ir lydimuosiuose įstatymų projektuose numatyta:

- elektros energetikos sistemų sinchronizacijos projektui suteikti ypatingos valstybinės svarbos projekto statusą; elektros energetikos sistemų sinchronizacijos projekto pripažinimas ypatingos valstybinės svarbos projektu užtikrintų spartesnę ir efektyvesnę šio projekto įgyvendinimą,

leistų priimti su elektros energetikos sistemų sinchronizacijos projekto įgyvendinimu susijusius sprendimus per įmanomai trumpiausius terminus, įskaitant ir spartesnę planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo, teritorijų planavimo, žemės paėmimo visuomenės poreikiams ir projektavimo procedūrų atlikimą, sumažintų teritorijų planavimo proceso sustabdymo rizikas ir suteiktų galimybę parinkti optimalias, elektros energetikos sistemų sinchronizacijos projektui įgyvendinti reikalingų elektros linijų tiesimo trasas;

- nustatyti elektros energetikos sistemų sinchronizacijos projekto organizacines sąlygas;
- nustatyti elektros energetikos sistemų sinchronizacijos projekto įgyvendinimo finansavimo sąlygas;
- nustatyti Lietuvos elektros energetikos sistemos desinchronizavimo nuo IPS / UPS sistemos būtinąsias sąlygas;
- sudaryti sąlygas sparčiau vykdyti teritorijų planavimo procedūras, nustatyti servitutus, atlikti poveikio aplinkai vertinimo procedūras (išskyrus visuomenės informavimo procedūras), numatant trumpesnius kompetentingų institucijų leidimų išdavimo, pateiktų projektų derinimo ir kitus procedūrinius terminus, taip pat specialų reguliavimą, susijusį su teritorijų planavimo dokumentų rengimu ir servitutų nustatymu ir kt.

Komisija nusprendė iš esmės pritarti Įstatymo projektui Nr. XIII-3392 ir siūlyti pagrindiniam Ekonomikos komitetui jį tobulinti, atsižvelgiant į Seimo kanceliarijos Teisės departamento pasiūlymus ir Energetikos ir darnios plėtros komisijos pasiūlymus, kuriems pritarė Energetikos ir darnios plėtros komisija.

Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-3782

Gruodžio 11 d. Komisijos posėdyje buvo svarstomas Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-3782, kuriuo siekiama važiavimą dviračiu padaryti estetiškai ir komfortiškai patrauklesnį, sumažinti dviratininkų išlaidas specialioms, šiuo metu pagal keičiamo įstatymo reikalavimus privalomiems dviratininkų aprangos elementams ir dviračių įrangai (liemenėms su šviesą atspindinčiais elementais, dviračių žibintams ir jų elementams), bei tokiu būdu paskatinti eismo dalyvius gyvenvietėse šviesiu paros metu daugiau naudotis ekologiškais transporto priemonėmis – dviračiais, tokiu būdu tausojant aplinką ir nemažinant eismo saugumo.

Įstatymo projekto rengėjai pažymi, kad pagrindiniu dviračių naudojimo sezonu (vėlyvą pavasarį, vasarą ir ankstyvą rudenį) dienos metu važiuoti dviračiu su liemene yra per karšta ir nepatogi dėl prakaitavimo, menko privalomų liemenių estetinio patrauklumo. Dėl šių priežasčių

gyvenvietėse (ypač didžiuosiuose miestuose) itin nedidelė dalis dviratininkų laikosi šio reikalavimo. Dviračių žibintų baterijos taip pat greitai išsikrauna ir tokiu atveju specialios liemenės neturintis dviratininkas nebetenka teisės šviesiu paros metu, nepažeisdamas teisės aktų reikalavimų, važiuoti važiuojamąja kelio dalimi net ir gyvenvietėse, kur transporto greitis ribojamas iki 50 km/h. Didžiuosiuose miestuose dviratininkai dažniausiai važinėja šaligatviais ir tik kartais, kur eismas neintensyvus, važiuoja važiuojamąja kelio (gatvės) dalimi. Pagal dabartinį teisinį reguliavimą – gyvenvietėje išvažiuodami į važiuojamąją kelio (gatvės) dalį, net ir šviesiu paros metu ir esant geroms eismo (oro) sąlygoms, dviratininkai privalo užsivilkti liemenę arba pasirūpinti žibintais, kitaip rizikuoja būti patraukti administracinėn atsakomybėn.

Komisija nusprendė siūlyti pagrindiniam Teisės ir teisėtvarkos komitetui įstatymo projektą Nr. XIIIIP-3782 tobulinti, atsižvelgiant į Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastabas, Mariaus Kučinsko pasiūlymą, kuriems Komisija pritarė.

Svarstyti parlamentinės kontrolės klausimai ir priimti sprendimai

Energetinis skurdas – ar tai problema Lietuvoje?

Sausio 30 d. Komisijos posėdyje Lietuvos energetikos instituto atstovas Vidas Lekavičius pateikdamas skaidres „Energijos nepriteklis (energetinis skurdas)“ apžvelgė energetinio nepritekliaus sąvoką ir kai kuriose ES valstybėse naudojamus apibrėžimus, apibūdino energetinį nepriteklį sąlygojančius veiksnius, pristatė, kaip traktuojamas ši problema ES dokumentuose, apžvelgė rodiklius, naudojamus energijos nepritekliui vertinti, taip pat pademonstravo Lietuvos ir kitų Europos valstybių atitinkamų rodiklių reikšmių palyginimą ir aptarė naudojamų rodiklių trūkumus, apžvelgė energijos nepritekliui mažinti naudojamas priemones.

Lietuvos statistikos departamento Gyvenimo lygio ir užimtumo statistikos skyriaus vedėja pristatė Lietuvos statistikos departamento informaciją „Lietuvos energetinio skurdo rodikliai“, apžvelgė Lietuvos skurdo rodiklių kitimo tendencijas ir galimas kitimo priežastis, rodiklių interpretavimą. Vedėjos teigimu, rodiklis, parodantis, kuri dalis Lietuvos gyventojų negalėjo laiku susimokėti komunalinių mokesčių yra palyginti nedidelis, dėl to, kad šilumos kompensacijos mokamos tik laiku atsiskaitantiems gyventojams. Kitas rodiklis – dalis gyventojų, teigiančių neišgalintys būsto šildyti pakankamai – daugiau atspindi gyventojų subjektyvią poziciją ir labiau parodo daugiabučiuose gyvenančių žmonių pasipiktinimą negalėjimu reguliuoti bute suvartojamos šilumos.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Piniginės paramos ir būsto skyriaus atstovė pristatė informaciją „Būsto išlaikymo kompensacijos nepasiturintiems gyventojams“ ir apžvelgė socialinės paramos kompensuojant šildymo, kuro ir karšto bei geriamojo vandens išlaidas schemą,

kompensacijų skaičiavimo schemą, bendras kompensacijų gavėjų skaičiaus ir skirtų išlaidų kitimo tendencijas, kompensacijų gavėjų dalį pagal kompensuojamų išlaidų rūšį, pagal atskiras savivaldybes, apibūdino vidutinio kompensacijų gavėjo portretą pagal užimtumą ir šeimos struktūrą.

Aplinkos ministerijos atstovas pakomentavo Aplinkos ministerijos kompetencijos srityje esančios daugiabučių namų atnaujinimo programos priemonių taikymą ir svarstomas galimybes įgyvendinti energiją taupančias priemones taikant mažąją renovaciją, kai atnaujinamos šildymo ir karšto vandens sistemos, diegiant šilumos apskaitos ir termoreguliacijos priemones bei su tuo susijusius finansavimo iššūkius, taip pat tokios priemonės patrauklumo klausimą.

Socialinės apsaugos ir darbo viceministras E. Bingelis pakomentavo socialinės paramos taikymo gyventojams kompensuojant visas komunalines išlaidas galimybes ir tikslumą.

Komisija nutarė vykdyti energetinio skurdo klausimo parlamentinę kontrolę ir organizuoti šio klausimo svarstymą Seimo rudens sesijos metu.

Dėl AB „Energinės skirstymo operatorius“ veiklos

Kovo 13 d. Komisijos posėdyje reaguojant į Lietuvos elektros energetikos asociacijos (toliau – LEEA) viešai išreikštą nepasitikėjimą AB „Energinės skirstymo operatorius“ (toliau – ESO) vadovybe buvo svarstomas klausimas dėl valstybės valdomos bendrovės ESO veiklos.

Posėdyje LEEA atstovai išsakė priekaištų, kad ESO, kaip monopolinis elektros energetikos bendrovių darbų užsakovas, diktuoja vienpusiškas sutarčių sąlygas, jose numatydamas nesimetriškai didelę rangovų atsakomybę lyginant su užsakovo atsakomybe.

LEEA atstovai teigė, kad chaotiškas ir netolygus ESO investicijų planavimas ir įgyvendinimas, sukūrė rinkoje pačiai ESO nepalankią situaciją – darbų kainų augimą, skubotą ir netolygų darbų užbaigimą, teisinius ginčus ir kt.

Komisijos pirmininkas Virgilijus Poderys atkreipė dėmesį į tai, kad ESO, kaip ir visos kitos valstybės valdomos įmonės, turėtų sau taikyti aukštesnius veiklos reikalavimus ir nepiktnaudžiauti savo monopoline padėtimi.

Komisija nusprendė siūlyti „Lietuvos energijos“ grupės akcijų valdytojai – Finansų ministerijai – inicijuoti rekomendacijas, kad būtų užtikrintas rinkos stabilumas: numatomos aiškios, iš anksto rinkos dalyviams žinomos investicijų apimtys ir sandorių taisyklės, kuriose būtų numatyta simetrinė rinkos dalyvių atsakomybė, užtikrinanti abipusius lūkesčius ir rinkos stabilumą.

Dėl saulės energijos potencialo, technologijų ir panaudojimo galimybių

Gegužės 2 d. Komisija surengė išvažiuojamąjį posėdį, kurio metu lankėsi Baltijos šalių aukštųjų technologijų įmonių grupėje SIA „Global BOD Group“. Global BOD Group“ valdo

Lietuvoje, Latvijoje bei Estijoje veikiančias įmones – „Baltic Disc“, „BOD Group“, „BRD“, „Soli Tek“, „Prior Entertainment“.

Komisijos nariams buvo apžvelgtos saulės energetikos technologinės naujovės Lietuvos fotovoltinėje pramonėje, jų panaudojimo galimybės tiek Lietuvoje, tiek visame pasaulyje, paminint, kad Europos Sąjunga skatina plėtrą atsinaujinančios energetikos srityje ir tuo pačiu pavyzdžiu turėtų sekti Lietuva. „Global BOD Group“ valdybos pirmininkas kaip vieną iš novatoriškų pasiūlymų politikams, kaip jie galėtų prisidėti prie aktyvesnės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros Lietuvoje, paminėjo tiesioginių linijų ir mikrotinklų įteisinimą Lietuvos Respublikos energetikos įstatyme, kadangi mikrotinklų plėtra yra nauja pasaulyje stebima populiarėjanti tendencija. Taip pat, tiesioginės linijos ir mikrotinklai labai pagerina galimybes elektros gamybai iš atsinaujinančių išteklių be valstybės paramos, elektrą vartojant savo poreikiams. Pastarieji taip pat ženkliai prisideda prie elektros energetikos sistemos patikimumo ir stabilumo, kadangi kritiniu atveju sistemos yra pritaikytos dirbti ir autonominiu režimu.

Darnaus vystymosi tikslų integravimas į valstybės strateginius dokumentus: projekto rezultatų pristatymas ir diskusija, kaip užtikrinti darnaus vystymosi tęstinumą bei apie poreikį ir galimybes steigti ekspertinį darnaus vystymosi tinklą.

Kovo 20 d. Komisijoje pristatytas darnaus vystymosi tikslų integracijos į valstybės strateginius dokumentus projektas ir jo rezultatai. Pasak projekto autorių, vienas iš būdų spręsti daugialypes problemas pasaulyje ir Lietuvoje bei pasiekti holistišką augimą yra užtikrinti darnų vystymąsi. Siekdama užtikrinti darnų valstybių vystymąsi, 2015 m. Jungtinių Tautų organizacija (toliau – JTO) patvirtino 17 darnaus vystymosi tikslų, apimančių socialinės aplinkos gerinimo, ekonominio vystymosi, aplinkosaugos bei bendradarbiavimo sritis. Kiekvienas iš šių tikslų turi atskirą sąrašą uždavinių, kurių įgyvendinimui matuoti siūlomi įvairūs rodikliai.

Projekto galutinis rezultatas – Darnaus vystymosi tikslų rekomendacijų rinkinys, kuriame, atsižvelgiant į JTO darnaus vystymosi tikslus, išanalizuoti strateginiai Lietuvos dokumentai, pateiktos ekspertinės įžvalgos, išgryninti šalies kontekstui pritaikyti uždaviniai, atlikta rodiklių analizė ir pritaikyti alternatyvūs siūlymai.

Kaip vieną iš projekto analizės pavyzdžių projekto autoriai pateikė JTO patvirtintą 13-ąjį tikslą – sušvelninti klimato kaitos poveikį. Nuo 2020 m. prasidės naujas laikotarpis Lietuvos klimato kaitos politikoje, kada turėsime iki 2030 m. sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) emisijas 9 proc., nors pagal prognozes to padaryti nepavyks, jei nesiimsime papildomų priemonių. Aplinkos ministerijos atstovai, siekiant integruoti klimato kaitos tikslus Lietuvoje, siūlo nustatyti ŠESD išmetimų mažinimo tikslus atskiriems sektoriams, ieškoti būdų subalansuotai paskirstyti ŠESD mažinimo įsipareigojimus tarp nacionalinio ir savivaldos lygmenų,

įtraukti poveikio ŠESD vertinimą, kuriant ar keičiant teisės aktus, įvertinti poveikį ŠESD teikiant finansinę paramą stambiems projektams.

Energetikos ir darnios plėtros komisija tęs darnaus vystymosi tikslų integravimo į valstybės strateginius dokumentus parlamentinę kontrolę ir artimiausiame posėdyje ketina svarstyti naujosios Nacionalinės pažangos programos 2021–2030 m. projektą.

Išmaniosios apskaitos diegimo Lietuvoje projektas. Esama situacija ir iššūkiai

Kovo 27 d. Komisijos posėdyje buvo pristatytas išmaniosios apskaitos diegimo Lietuvoje projektas. AB „Energijos skirstymo operatorius“ vadovas Mindaugas Keizeris aptarė esamą situaciją ir būsimas projekto naudas gyventojams, verslui ir elektros skirstymo operatoriui.

Kol projektas vertinamas Valstybinėje kainų ir energetikos komisijoje, ESO atstovai pateikė preliminarinius skaičiavimus. Per ketverius projekto įgyvendinimo metus dėl projekto elektros tarifas gali išaugti 0,41 euro cento už 1 kwh. Nepaisant to, vartotojai didesnius kaštus galės kompensuoti, stebėdami savo elektros suvartojimą ir keisdami vartojimo įpročius. Statistika rodo, kad įdiegus išmaniają apskaitą elektros vartojimas vidutiniškai sumažėja 6 proc.

Komisijos pirmininkas Virgilijus Poderys atkreipė dėmesį, kad viešojoje erdvėje gyventojai pasigenda informacijos apie projektą ir jo būsimas naudas. Pasak pirmininko, nors projektas jau startavo, jaučiama informacinė tuštuma, kuri gali pakenkti projekto įgyvendinimui.

Išmaniosios elektros apskaitos investicijų projektas šiuo metu yra derinamas su Kainų komisija, tačiau išsamesnės jo detalės kol kas yra įslaptintos.

Lietuva yra viena iš paskutiniųjų Europos Sąjungos valstybių vis dar neturinčių įdiegtos išmaniosios apskaitos. Estijoje išmaniosios apskaitos diegimas baigtas dar 2016 m., Latvijoje diegimą planuojama pabaigti 2023 m.

Komisija, *atsižvelgdama* į tai, kad 2018 m. birželio 21 d. Seimo patvirtintoje Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje numatyta „[d]iegti išmaniąsias elektros energijos apskaitos sistemas ir išmaniuosius elektros energijos tinklus ir bendrą duomenų talpinimo ir apsikeitimo jais platformą (angl. Data Hub) arba kitus analogiškus sprendinius <...>. Atlikus išmaniųjų elektros energijos apskaitos sistemų diegimo sąnaudų ir naudos analizę, jeigu analizės rezultatai būtų teigiami, iki 2023 metų turi būti įdiegtos išmaniosios elektros energijos apskaitos sistemos visiems vartotojams“,

dar kartą *pripažindama* išmaniosios apskaitos diegimo Lietuvoje projekto (toliau – Projektas) svarbą valstybei ir jos ekonomikos pažangai,

nuogąstaudama, kad viešojoje erdvėje per mažai informacijos apie Projekto įgyvendinimo svarbą, būsimą naudą ir potencialias galimybes verslui bei vartotojams, pripažindama, kad turėtų būti

skatinamas susidomėjimas Projektu ir viešai pateikiama patikima bei išsami informacija, kad būtų užkirstas kelias įvairioms galimoms spekuliacijoms viešojoje erdvėje, nusprendė:

- 1) Siūlyti AB „Energijos skirstymo operatorius“, kaip valstybės valdomos įmonių grupės, kuriai, be kita ko, valstybės keliamas skirstomojo elektros tinklo ir valdymo procesų skaitmenizavimo („smart meter“ ir kiti išmanūs sprendimai) tikslas, bendrovei, įgyvendinančiai Projektą, parengti ir skelbti patikimą, išsamią informaciją apie projekto svarbą, eigą ir būsimos naudos aspektus, taip pat pateikti tokią informaciją Komisijai;
- 2) Siūlyti Energetikos ministerijai kaip institucijai, koordinuojančiai Nacionalinės energetinės strategijos įgyvendinimą, skelbti išsamią ir patikimą informaciją apie projekto svarbą, eigą ir naudą;
- 3) Vykdyti Projekto eigos parlamentinę kontrolę.

Dėl Seimo valdybos 2019-03-06 protokolinio nutarimo Nr. SV-P-185

Kovo 20 ir 27 d. Komisijoje buvo svarstomas Seimo valdybos 2019-03-06 protokolinis nutarimas Nr. SV-P-185, kuriuo Seimo valdyba perduoda Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto raštą Komisijai prašant išnagrinėti peticijos įgyvendinimo galimybes ir prireikus parengti reikiamų teisės aktų projektus.

Komisija, *atsižvelgdama į* Seimo 2018 m. gruodžio 4 d. vakarinio posėdžio sprendimą nepritarti Peticijų komisijos išvadai atmesti Mariaus Kučinsko peticijoje „Dėl Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo pakeitimo“ pateiktus pasiūlymus,

taip pat *atsižvelgdama į* Lietuvos Respublikos peticijų įstatymo 12 straipsnio 3 dalies nuostatas, nusprendė siūlyti Seimo valdybai sudaryti darbo grupę teisės akto projektui parengti, be kita ko, į darbo grupę įtraukiant žemiau išvardytus narius (ekspertus):

1. Marius Kučinskas – peticijos autorius;
2. Anton Nikitin – „Susisiekimo paslaugos“, Vilniaus miesto savivaldybė;
3. Eduardas Kriščiūnas – Lietuvos dviratininkų bendrijos pirmininkas;
4. Linas Vainius – Lietuvos dviratininkų bendrija;
5. Justas Ingelevičius – Lietuvos dviratininkų bendrija;
6. Gintas Umaras – Lietuvos dviračių sporto federacijos viceprezidentas;
7. Frank Wurft – velovilnius.lt vadovas;
8. Silvestras Dikčius – Lietuvos pėsčiųjų asociacijos prezidentas.

**Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano koncepcijos metmenų pristatymas:
Lietuvos erdvinio vystymo kryptys ir galimos alternatyvos.**

Balandžio 24 d. Komisijoje pristatytas darnaus vystymosi tikslų integracijos į valstybės strateginius dokumentus projektas ir jo rezultatai. Pasak projekto autorių, vienas iš būdų spręsti daugialypes problemas pasaulyje ir Lietuvoje bei pasiekti holistišką augimą yra užtikrinti darnų vystymąsi. Siekdama užtikrinti darnų valstybių vystymąsi, 2015 m. Jungtinių Tautų organizacija (JTO) patvirtino 17 darnaus vystymosi tikslų, apimančių socialinės aplinkos gerinimo, ekonominio vystymosi, aplinkosaugos bei bendradarbiavimo sritis. Kiekvienas iš šių tikslų turi atskirą sąrašą uždavinių, kurių įgyvendinimui matuoti siūlomi įvairūs rodikliai.

Projekto galutinis rezultatas – Darnaus vystymosi tikslų rekomendacijų rinkinys, kuriame, atsižvelgiant į JTO darnaus vystymosi tikslus, išanalizuoti strateginiai Lietuvos dokumentai, pateiktos ekspertinės įžvalgos, išgryninti šalies kontekstui pritaikyti uždaviniai, atlikta rodiklių analizė ir pritaikyti alternatyvūs siūlymai.

Kaip vieną iš projekto analizės pavyzdžių projekto autoriai pateikė JTO patvirtintą 13-ąjį tikslą – sušvelninti klimato kaitos poveikį. Nuo 2020 m. prasidės naujas laikotarpis Lietuvos klimato kaitos politikoje, kada turėsime iki 2030 m. sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) emisijas 9 proc., nors pagal prognozes to padaryti nepavyks, jei nesiimsime papildomų priemonių. Aplinkos ministerijos atstovai, siekiant integruoti klimato kaitos tikslus Lietuvoje, siūlo nustatyti ŠESD išmetimų mažinimo tikslus atskiriems sektoriams, ieškoti būdų subalansuotai paskirstyti ŠESD mažinimo įsipareigojimus tarp nacionalinio ir savivaldos lygmens, įtraukti poveikio ŠESD vertinimą, kuriant ar keičiant teisės aktus, įvertinti poveikį ŠESD teikiant finansinę paramą stambiems projektams.

Energetikos ir darnios plėtros komisija tęs darnaus vystymosi tikslų integravimo į valstybės strateginius dokumentus parlamentinę kontrolę ir artimiausiame posėdyje ketina svarstyti naujosios Nacionalinės pažangos programos 2021–2030 m. projektą.

Strateginio planavimo ir biudžeto formavimo sistemos pertvarka

Balandžio 24 d. Energetikos ir darnios plėtros komisijos posėdyje buvo pristatyta strateginio planavimo ir biudžeto formavimo sistemos pertvarka.

Pertvarką pristačiusi Finansų ministerijos atstovė Asta Butrimė teigė, kad pertvarkos tikslas – sukurti vieningą nacionalinę strateginio planavimo sistemą optimizuojant strateginių dokumentų ir vertinimo rodiklių skaičių. Nacionalinė strateginio planavimo sistema apjungs erdvinio/teritorinio, taip pat regioninio planavimo procesus ir startuos kartu su nauju ES finansavimo periodu nuo 2021 metų.

Iki šiol Seimas tvirtino 24 strateginius dokumentus, Vyriausybė – 75, ministrai – apie 150, ministrai ir įstaigų vadovai – apie 200 strateginių ir metinių veiklos planų. Po pertvarkos Seimas būtų

atsakingas už 4 strateginių dokumentų tvirtinimą: Valstybės pažangos strategiją, Nacionalinę saugumo strategiją, Bendrojo plano koncepciją ir Vyriausybės programą.

Posėdyje dalyvavę komisijos nariai kėlė klausimus dėl naujos strateginio planavimo dokumentų sistemos, ar nebus pažeidžiama konstitucinė valdžių sąranga, kuomet „šakines“ strategijas tvirtins Vyriausybė?

Finansų ministerijos atstovė patikino, kad Seimo galios nebus siauriamos, tiesiog „šakinės“ strategijos bus integruotos į Valstybės pažangos strategiją, kurią ir tvirtins Seimas.

Komisijos nariai atkreipė dėmesį, kad didžiausias iššūkis laukia ateityje – užtikrinti strateginio planavimo ir strateginių dokumentų tęstinumą besikeičiant politinėms kadencijoms. Kaip priemonę minėtiems iššūkiams suvaldyti pertvarkos rengėjams buvo siūloma svarstyti galimybes pasirašyti nacionalinį politinių partijų susitarimą dėl „šakinių“ strategijų, kad būtų užkirstas kelias vėlesniuose laikotarpiuose atsirandančioms diskusijoms ir nesutarimams tvirtinant strateginius dokumentus.

Komisija planuoja imtis papildomo komiteto teisėmis svarstyti Strateginio valdymo įstatymo projektą. Vyriausybė planuoja jį Seimui pateikti šių metų gegužės ar birželio mėnesį.

Dėl nacionalinio integruoto energetikos ir klimato srities veiksmų plano projekto: esamos situacijos pristatymas ir artimiausi darbai

Gegužės 22 d. posėdyje buvo pristatytas Lietuvos Respublikos integruotas nacionalinis energetikos ir klimato srities veiksmų plano projektas. Plane turės būti aprašytos pagrindinės Lietuvos energetikos ir klimato kaitos, pirmiausiai šiltnamio efektą sukeliančių dujų, mažinimo gairės iki 2030-ųjų metų.

Analogiškai visos Europos Sąjungos šalių vyriausybės įsipareigojo parengti tokius planus 2021–2030 m. laikotarpiui. Visų valstybių planai yra rengiami pagal vienodus turinio reikalavimus, turi identišką struktūrą. Nuo 2021 m. kas dvejus metus bus privaloma teikti plano įgyvendinimo ataskaitas.

Plano projektą pristačiusieji energetikos viceministrė Lina Sabaitienė ir Aplinkos ministerijos Klimato kaitos valdymo grupės vyresnysis patarėjas Tomas Aukštinaitis informavo, kad planui parengti sudaryta tarpinstitucinė darbo grupė, kurios koordinavimą užtikrina Energetikos ministerija.

Europos Komisijos vertinimu, per 10 metų apie 7,5 mlrd. EUR arba iki 0,93 proc. Lietuvos BVP kasmet bus reikalinga finansų ES Energetikos Sąjungos tikslams įgyvendinti.

Posėdyje dalyvavę ministerijų atstovai sakė, kad 2021–2030 m. laikotarpiu Lietuva, įgyvendindama ES energetikos ir klimato kaitos mažinimo priemones, susidurs su iššūkiais – siekiant Apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje nedalyvaujančių sektorių tikslų, gali kilti sunkumų dėl prognozuojamo išmetamo ŠESD kiekio augimo transporto ir žemės ūkio sektoriuose.

Norint to išvengti, suplanuota papildomų priemonių, tačiau, pasak specialistų, sumažinti prognozuojamą ŠESD išmetimą 9 proc., bus nelengva.

Transporto sektoriuje būtina keisti seną automobilių parką (šiuo metu keleivinių automobilių Lietuvoje vidutinis amžius yra 15 metų) į naujesnį ir efektyvesnį, taip pat pradėti naudoti transporto priemones, varomas alternatyviuoju kuru, skatinti inovatyvias transporto technologijas, netaišių transporto priemonių naudojimą ir judumą elektrinėmis transporto priemonėmis visų rūšių transporte.

Zemės ūkio sektoriuje daugiausia dėmesio skiriama efektyvesniam ir tikslesniam mineralinės kilmės azoto trąšų naudojimui bei ūkininkų švietimui. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programa skatinamas žemės ūkio sektoriaus augimas, pagrįstas inovatyviomis technologijomis, kurios yra teritorijos ir aplinkos požiūriu subalansuotos, nekenkiančios klimatui ir atsparesnės jo kaitai, konkurencingos. Šia programa taip pat skatinamas tvarus ūkininkavimas (25 000 ha), ekologinio ūkininkavimo vystymas (110 000 ha), sėjomaina, racionalus sintetinių trąšų naudojimas ir jų pakeitimas organinėmis trąšomis.

Komisijos pirmininkas Virgilijus Poderys atkreipė dėmesį, kad bet koks dokumentas, kuriuo siekiama pasiekti tam tikrus tikslus, rodiklius, privalo turėti aiškiai įvardintus asmenis, kurie bus atsakingi už plano įgyvendinimą; nustatytas konkrečias datas, suskaičiuotus finansus, kurie bus skiriami priemonėms plano rodikliams pasiekti – visa tai tam, kad dokumentas būtų įgalintas, o ne dūlėtų stalčiuose.

Komisija pritarė, kad prie plano būtų sugrįžta rudenį, prieš tvirtinant jį Vyriausybei, jau žinant išgrynintas priemones, kuriomis bus siekiama ES energetikos ir klimato kaitos mažinimo.

Šiuo metu plano projektas yra pateiktas Europos Komisijai, kuri iki 2019 m. birželio pabaigos pateiks savo pastabas ir pasiūlymus dokumentui tobulinti. Galutinis plano variantas turi būti parengtas ir pateiktas Europos Komisijai iki 2019 m. gruodžio 31 d. Iki to laiko planą turės patvirtinti Vyriausybė, su planu turės būti supažindintas Seimas.

Lapkričio 20 d. Komisija, *tęsdama* integruoto energetikos ir klimato srities veiksmų plano projekto parlamentinę kontrolę,

vykdydama Komisijos 2019 m. gegužės 22 d. posėdžio protokolo 117-P-10 išraše įformintą sprendimą pritarti, kad prie nacionalinio energetikos ir klimato srities veiksmų (toliau – NEKS) plano projekto svarstymo būtų sugrįžta rudenį, prieš patvirtinant jį Lietuvos Respublikos Vyriausybei, žinant išgrynintas priemones, kuriomis bus siekiama NEKS plane įvardintų tikslų,

išklausiusi 2019 m. lapkričio 20 d. Komisijos posėdyje Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos ir Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos pateiktą informaciją apie NEKS plano projektą ir jo rengimo eigą,

atsižvelgdama į 2018 m. birželio 21 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. XI-2133 patvirtintą Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategiją, kurioje apibrėžti Lietuvos interesai, siekiant ES energetikos politikos tikslų iki 2030 m. ir energetikos plėtros gairės iki 2050 m.,

atsižvelgdama į 2012 m. lapkričio 6 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. XI-2375 patvirtintą Nacionalinę klimato kaitos valdymo politikos strategiją ir rengiamą atnaujinamą Strategijos projektą 2021-2020 m. laikotarpiui, kurioje bus nustatomi trumpalaikiai (iki 2030 m.), indikatyvūs vidutinės trukmės (iki 2040 m.) ir ilgalaikiai (iki 2050 m.) klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie klimato kaitos tikslai ir uždaviniai,

reaguodama į tai, kad 2019 m. lapkričio 13 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė pritarė atnaujinamam NEKS plano projektui ir pakartotinai pateikė jį viešai konsultacijai iki 2019 m. gruodžio 4 d. siekiant gauti pastabas ir pasiūlymus, kaip Lietuva turėtų siekti energetikos ir klimato kaitos valdymo politikos tikslų bei konkrečiai NEKS plane pateiktoms priemonėms, nusprendė pasiūlyti Lietuvos Respublikos energetikos ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijoms:

1) Įvertinti NEKS plano projekto priemonių atitikimą kitiems strateginiams valstybės dokumentams – Nacionalinei energetinės nepriklausomybės strategijai (toliau – NENS), Nacionalinei klimato kaitos valdymo politikos strategijai, transporto, žemės ūkio strateginiams dokumentams – ir juos suderinti;

2) Atkreipti dėmesį galimus neatitikimus NEKS plano projekte:

2.1. 2.2. skyriuje pateiktoje 2.2.1. lentelėje nurodomas 18,7 nuošimčio galutinės energijos suvartojimo mažėjimas 2030 metais lyginant su 2020 metais, o 4.2.1.5. pav. numatomas 9,3 nuošimčio elektros energijos suvartojimo mažėjimas per tą patį laikotarpį, kai bendrasis vidaus produktas auga 20,6 nuošimčio (4.1.2. pav.), tuo tarpu NENS numatomas tiek galutinės energijos, tiek ir elektros energijos vartojimo didėjimas,

2.2. 2.2. Numatoma naujai įrengtų vėjo jėginių galia iki 2025 m. (692 MW, 2.1.2.4. lentelė) galimai prieštarauja NENS numatytam sinchronizavimo su KET tikslui ir AB „Litgrid“ vertinimui, kad nepažeidžiant elektros tiekimo saugumo reikalavimų galima įrengti tik 250 MW galios generavimo iš vėjo pajėgumus.

3) Patikslinti NEKS plano projekto skyrius, kuriuose duomenys galimai prieštarauja vieni kitiems:

3.1. 29 puslapyje nurodoma, kad 2030 metais bus 30 nuošimčių gaminančių vartotojų, tačiau tame pat puslapyje pateiktoje lentelėje nurodoma galimai per maža saulės jėginių galia, jei toks gaminančių vartotojų skaičius įsirengs saulės jėgines,

3.2. 3 skyriuje „Priemonės elektros tiekimo saugumui užtikrinti“ nurodyta, kad jau kitais metais bus uždarytas iš viso 1308 MW galios elektros gamybos pajėgumų, tuo tarpu numatoma įvesti

tik 126 MW galios naujų pajėgumų – tai galimai prieštarauja 3.4.2. skyriuje pateiktiems elektros energetikos sistemos adekvatumo reikalavimams ir įvertintoms pajėgumų trūkumo apimtims,

3.3. 38, 39 puslapiuose aprašytas pajėgumų mechanizmas, kuris reikalingas sinchronizavimo su KET projektui įgyvendinti, galimai prieštarauja CO₂ išlakų vertinimams po 2025 metų, nes juose nėra numatytos naujų pajėgumų išmetamų CO₂ apimtys;

4) Suprognuoti ir pateikti NEKS plano projekte galimus scenarijus, kiek ir kokios generacijos pajėgumai šalyje bus reikalingi 2025 m., Lietuvai sinchronizavus su KET, taip kaip NEKS plano projekte suprognuoti atsinaujinančios energijos pajėgumai;

5) Išgryninti NEKS plano projekte konkrečias priemones, kaip bus įgyvendinti ŠESD išmetimo mažinimo planai transporto sektoriuje iki 2030 metų ir pasiektas bendras elektros poreikio mažėjimas 2030 m. Pasigendama priemonių poveikio bei joms įgyvendinti reikalingų finansinių išteklių vertinimų, lėšų šaltinių;

6) Optimizuoti NEKS plano projekte iškeltą ŠESD emisijų mažinimo 9 proc. tikslą visiems sektoriams, įvertinant kuriame sektoriuje tikslo pasiekimas duotą didžiausią grąžą mažiausiomis sąnaudomis;

7) Esant poreikiui, koreguoti atitinkamai NEKS plano projektą ir jame numatytas konkrečias priemones užsibrėžtiems tikslams pasiekti, ypač, ŠESD emisijų mažėjimo transporto sektoriuje, įvertinant Lietuvos Respublikos Seimo priimtą Lietuvos Respublikos 2019 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymą.

2019 m. Lietuvos darnaus vystymosi rodiklių (Global Index) pristatymas ir diskusija, kaip juos galėtume integruoti į šalies strateginius dokumentus

Liepos 17 d. Komisija, posėdyje susipažinusi su Lietuvos darnaus vystymosi rodikliais (Global Index), nusprendė rekomenduoti Lietuvos Respublikos Vyriausybei:

1) Siekti glaudesnio bendradarbiavimo su Darnaus vystymosi ekspertų tinklu dėl Nacionalinės pažangos programos (toliau – NPP) rengimo, atsižvelgti į ekspertų įžvalgas įvertinant galutinį NPP tikslų ir uždavinių rinkinį;

2) Atlikti pilną strateginių dokumentų tikslų ir uždavinių turinio analizę siekiant tiksliai įvertinti, ar tinkamai užtikrinamas balansas ir sąsajos tarp ekonominės, aplinkosauginės ir socialinės dimensijų, kas pabrėžiama Jungtinių Tautų Darnaus vystymosi darbotvarkėje 2030. Darnaus vystymosi ekspertų tinklo vertinimu, šiuo metu ekonominė dimensija NPP užgožia visus kitus aspektus:

3) Pratęsti konsultavimosi su pilietine visuomene dėl NPP rengimo laikotarpį;

4) Užtikrinti tinkamą NPP dokumento rengimo proceso organizavimą: nustatyti aiškų planuojamų veiksmų grafiką, skirti pakankamai laiko konsultacijoms, svarstyti galimybę sukurti

interneto svetainę, kurioje būtų galima rasti aktualiausia informaciją dėl NPP rengimo, dokumento projektus;

5) Galutinę su integruotomis institucijų pastabomis NPP versiją aptarti kartu su Darnaus vystymosi ekspertų tinklo bendruomene.

Komisija taip pat rekomendavo Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centrui aktyviai įsitraukti į darnaus vystymosi tikslų Lietuvoje stebėseną ir duomenų analizavimo procesą.

Dėl elektros energijos patekimo į Lietuvos ir Baltijos šalių rinkas, jei pradėtų veikti Astravo branduolinė elektrinė

Rugsėjo 11 d. posėdyje Komisija, *susirūpinusi*, jog Latvijos Vyriausybė turi ketinimų atnaujinti prekybą elektros energija tarp Latvijos ir Rusijos, tokiu atveju atsirandant galimybei elektros energijai iš Baltarusijos patekti į Rusijos suformuotą portfeli, o iš jo – į Baltijos šalių elektros energijos rinką,

pabrėždama, kad 2017 metais buvo priimtas Lietuvos Respublikos būtinųjų priemonių, skirtų apsaugoti nuo trečiųjų šalių nesaugių branduolinių elektrinių keliamų grėsmių įstatymas, kuriuo siekiama į Lietuvos elektros energijos rinką neįsileisti elektros energijos iš trečiųjų šalių, kuriose yra nesaugių branduolinių elektrinių, siekdama, kad neliktų jokių teisinių galimybių baltarusiškai elektros energijai patekti į Lietuvos elektros energijos rinką, nusprendė prašyti Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos:

1) Atlikti Lietuvos Respublikos būtinųjų priemonių, skirtų apsaugoti nuo trečiųjų šalių nesaugių branduolinių elektrinių keliamų grėsmių, įstatymo Nr. XIII-306 (toliau – Įstatymas) teisinę analizę, siekiant išsiaiškinti ar Astravo atominėje elektrinėje pagamintos elektros energijos importą draudžiantis įstatymas garantuoja, kad į Lietuvos elektros energijos rinką nepateks baltarusiškos elektros energijos fiziniai ir komerciniai srautai;

2) Atlikus Įstatymo teisinę analizę, prireikus, pateikti siūlymus, kurie apribotų galimybes baltarusiškos elektros energijos fiziniams ir komerciniams srautams patekti į Lietuvos elektros energijos rinką.

Dėl padėties Lietuvos elektros rinkoje

Rugsėjo 25 d. posėdyje Komisija, *keldama klausimus*, kodėl šalies elektros gamintojai nesinaudoja susidariusia padėtimi rinkoje ir negamina elektros energijos, kuomet dujų kaina yra žema, *susirūpinusi*, jog turint vieną moderniausių regione Lietuvos elektrinės devintąjį kombinuoto ciklo bloką, beveik 2/3 šalies energijos importuojami, *pabrėždama*, kad AB „Ignitis gamyba“ turėjo galimybę iniciatyviai veikti kartu su AB „Litgrid“ priimdami sprendimą esant palankioms dujų

kainoms 2019 m. vasarą, sukeisti tretiniam elektros galios rezervo užtikrinimui paskirtą Lietuvos elektrinės 9-ąjį kombinuoto ciklo bloką su Lietuvos elektrinės 7-uoju ir 8-uoju bloku,

siekdama, kad Lietuvoje veikiantys dujų ir elektros sektoriai turi būti vystomi ir išnaudojami efektyviai, nusprendė:

1) Rekomenduoti AB „Ignitis gamyba“ kartu su elektros perdavimo sistemos operatoriumi AB „Litgrid“ išanalizuoti, įvertinti ir atlikti skaičiavimus, kokios galimybės tretiniam elektros galios rezervo užtikrinimui naudoti ne Lietuvos elektrinės 9-ąjį modernųjį kombinuoto ciklo bloką, o Lietuvos elektrinės 7-ą ir 8-ąjį blokus, taip sudarant galimybę Lietuvos elektrinės 9-ajam kombinuoto ciklo blokui dalyvauti rinkoje;

2) Prašyti apibendrintą informaciją pateikti Komisijai.

Dėl valstybės politikos suskystintų gamtinių dujų sektoriuje

Spalio 9 d. Komisija posėdyje išklauė informaciją apie valstybės politiką suskystintų gamtinių dujų rinkoje ir nuspręsta prašyti Energetikos ministerijos, AB „Klaipėdos nafta“ ir Valstybinės reguliavimo tarybos informacijos apie jiems žinomus atliktus įvairaus pobūdžio auditus/tyrimus dėl Suskystintų gamtinių dujų terminalo.

Renovacija šiandiena: įgyvendinimo eiga, rezultatai ir ateities perspektyvos

Spalio 16 d. Komisija posėdyje aptarė klausimus, susijusius su renovacija - jos įgyvendinimo eiga, rezultatai ir perspektyvos.

Komisija nutarė kreiptis į Aplinkos ir Energetikos ministerijas su prašymu parengti integruotos šalies pastatų atnaujinimo (modernizavimo) ir šilumos ūkio modeliavimo (*centralizuoto šilumos tiekimo, energijos iš atsinaujinančių išteklių plėtros, biokuro, dujų*) strategijos gaires, siekiant tikslingai formuoti ateities investicijas šioms sritims, užtikrinti, kad šalies pastatų ūkyje energija būtų vartojama ypač efektyviai ir, kad ūkis būtų nepriklausomas nuo iškastinio kuro, bei siekiant sudaryti palankesnes sąlygas ekonomiškai efektyviam pastatų pertvarkymui į beveik nulinės energijos pastatus.

Būtinųjų priemonių, skirtų apsaugoti nuo trečiųjų šalių nesaugių branduolinių elektrinių keliamų grėsmių, įstatymo ir jo įgyvendinimo plano vykdymas

Spalio 23 d. ir lapkričio 6 d. bendruose uždaruose Komisijos ir Seimo narių laikinosios veiksmų dėl Astravo atominės elektrinės koordinavimo grupės posėdžiuose svarstytas klausimas Būtinųjų priemonių, skirtų apsaugoti nuo trečiųjų šalių nesaugių branduolinių elektrinių keliamų grėsmių, įstatymo ir jo įgyvendinimo plano vykdymas.

Dėl reguliuojamų vandens, elektros, dujų, šilumos kainų ir tarifų

Gruodžio 4 d. Komisijos posėdyje Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos atstovai pristatė elektros, dujų, šilumos, vandens, nuotekų, naftos kainų prognozes. Elektros kainos reguliuojamose sektoriuose per vienerius metus, palyginti su 2019 metais nustatytais kainomis, didėja 14,6 procentų. Penkerių metų laikotarpyje elektros kainos išlieka beveik tokios pat, kaip ir vienerių metų – didėja 16,34 procentų. Skaidrėje „Energetikos ir vandens kainų pokytis“, matosi, kad kai kuriais laikotarpiais kainos net mažėjo.

Šilumos kainos ilguoju laikotarpiu turi mažėjančią tendenciją, nes mažėjo kuro šilumai gaminti įsigijimo kainos.

Vandens kainos nuosekliai mažėja. Per vienerius metus mažėja net 7 procentais, bet per penkerius metus – beveik nepakito, liko stabilios lyginant su 2014 metais.

Ženklaus dujų kainų mažėjimas buitiniams vartotojams. Kainos mažėjo vidutiniškai 14,3 procento, o pagal skirtingas grupes tas procentas yra žymiai didesnis, kintamosios dalies.

Kalbant apie elektros energijos kainą, Tarybos atstovai norėjo parodyti kainos kitimo tendenciją ilguoju laikotarpiu. Elektros kaina per 9 metus padidėjo tik 1 centu už kWh. Matosi, kad kainos yra pakankamai stabilios, kas sudarytų 9 procentus. Komisijai pateiktos palyginamosios skaidrės, kaip elektros kainos koreliavo su infliacija mūsų šalyje per tą patį laikotarpį. Matosi, kad kainos neviršija infliacijos, kuri fiksuota mūsų šalyje.

Komisija bendru sutarimu nusprendė paprašyti papildomos informacijos:

1. Kreiptis į Aplinkos ministeriją su prašymu pateikti informaciją apie ministerijos užsakytos studijos apie vandentvarkos įmonių stambinimą rezultatus.
2. Kreiptis į Valstybinę energetikos reguliavimo tarybą su prašymu pateikti informaciją, nurodant, kaip kito gamtinių dujų importo kaina laikotarpiu nuo 2010 m. iki dabar.

Informaciją Komisijai pateikti atvaizduotą grafiškai.

Dėl daugiabučių namų šildymo sistemų patikrų ir duomenų bazės sukūrimo

Gruodžio 18 d. Komisija, *reaguodama į* Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijos oficialiai pareikštą nuomonę ir išdėstytus argumentus Komisijai dėl būtinybės spartinti daugiabučių namų renovaciją,

išklausiusi 2019 m. gruodžio 18 d. Komisijos posėdyje Aplinkos ir Energetikos ministerijų, Būsto energijos taupymo agentūros, Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos, Lietuvos energetikos agentūros atstovų pateiktą informaciją apie informacinę bazę apie energetinę Lietuvos

pastatų dokumentaciją ir nuomonę dėl Nacionalinio pastatų energetinio efektyvumo registro formavimo,

pabrėždama, kad Valstybės kontrolė savo ataskaitoje „Energijos vartojimo efektyvumo tikslų pasiekimas“ nurodo, kad pagal Daugiabučių namų atnaujinimo programą numatyta iki 2020 m. pabaigos sumažinti skaičiuojamąsias šilumos energijos (kuro) sąnaudas daugiabučiuose namuose nemažiau kaip 1 TWh palyginti su 2005 metais, t. y. kasmet atnaujinti po 500 šių namų ir skaičiuojama, kad tokiu tempu renovuojant daugiabučius, visi Lietuvos daugiabučiai bus atnaujinti tik per 60 metų,

reaguodama į ekspertų pastabas, kad daugiabučių namų renovacijos metodų tobulinimui ir jos spartinimui būtinas nacionalinis šių procesų koordinavimas,

atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2018 m. spalio 19 d. įsakymu Nr. 1-280 patvirtintų viešosios įstaigos Lietuvos energetikos agentūros įstatų 10.2. punktą, kuris skelbia, kad „*Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka renka, kaupia ir sistemina energetikos sektoriaus duomenis, jų pagrindu rengia ir teikia Energetikos ministerijai energetikos sektoriaus analizę: <...>*“, nusprendė pasiūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei pavesti Lietuvos energetikos agentūrai pradėti formuoti Nacionalinį pastatų energetinio efektyvumo registrą, kuris būtų naudinga duomenų bazė planuojant šalies pastatų renovacijas, paramos priemonės renovacijai, vertinant energijos taupymo potencialą ir kaupiant/sisteminant kitus rodiklius, nurodančius pastato energetinį efektyvumą.

Svarstyti parlamentinės kontrolės ir kiti klausimai

- Sausio 30 d. ir vasario 13 d. posėdžiuose buvo svarstomas ir patvirtintas Komisijos, kadangi buvo pakeistas pavadinimas į Energetikos ir darnios plėtros komisija, nuostatų projektas.

- Vasario 13 d. bendrame uždarame Komisijos ir Seimo narių laikinosios veiksmų dėl Astravo atominės elektrinės koordinavimo grupės posėdyje svarstytas klausimas Baltijos šalių elektros energijos sistemos sinchronizavimas su KET: 1) sinchronizavimo programos įgyvendinimo eiga – status quo ir artimiausiai planai; 2) sinchronizacijos įstatymo projekto koncepcija.

- Kovo 13 d. posėdyje buvo patvirtinta 2018 m. veiklos ataskaita, aptarti Komisijos prioritetiniai darbai ir Komisijos narių pateikti pasiūlymai dėl Komisijos 2019 m. pavasario (VI) sesijos darbo plano.

- Gegužės 29 d. posėdyje bendrame uždarame Komisijos ir Seimo narių laikinosios veiksmų dėl Astravo atominės elektrinės koordinavimo grupės posėdyje svarstytas klausimas Dėl Lietuvos elektros energetikos sistemos savarankiško darbo bandymo ir Rusijos Kaliningrado srities elektros sistemos izoliuoti darbo bandymo.

- Birželio 6 d. uždareame posėdyje buvo svarstytas klausimas „Dėl teisės aktų nuostatų dėl valstybės valdomų įmonių valdymo ir skaidrumo reikalavimų įgyvendinimo: „Lietuvos energijos“ metinis pranešimas.

- Rugšėjo 11 d. posėdyje buvo aptarti Komisijos prioritetiniai darbai ir Komisijos narių pasiūlymai dėl Komisijos 2019 m. rudens (VII) sesijos darbo plano.

- Rugšėjo 18 d. posėdyje Komisijoje pristatytas Vilniaus ir Kauno kogeneracinių jėgainių projektų statybų progresas ir planuojami pirmieji veiklos metai.

- Gruodžio 18 d. posėdyje Komisija išsirinko Komisijos pirmininko pavaduotoją – Seimo narį Valentimą Bukauską.

Kita veikla

- Kovo 22 d. Komisija kartu su viešąja įstaiga „Stebėsenos ir prognozių agentūra“ organizavo konferenciją „**Kokius lūkesčius keliame valstybės valdomų įmonių kolegialių organų nariams?**“.

Konferencijos tikslas – aptarti, kaip pasinaudojant privataus kapitalo įmonių patirtimi būtų galima tobulinti valstybės valdomų įmonių (VVI) valdyseną, užtikrinti svarų nepriklausomų kolegialių organų narių vaidmenį ir tinkamą jų veiklos rezultatų vertinimą. Tikimasi, kad diskusija šiais aktualiais klausimais leis rasti racionalius sprendinius ekonominiams, teisiniams ir administraciniais iššūkiams ir juos pritaikyti VVI valdysenai tobulinti.

Konferencijoje dalyvavo ir patirtimi bei idėjomis pasidalino įmonių valdysenos, teisės ekspertai iš viešojo ir privataus kapitalo įmonių. Į konferenciją taip pat buvo kviečiami valstybės valdomų įmonių kolegialių organų nepriklausomi nariai bei valstybės institucijų atstovai, kolegialių valdymo ir priežiūros organų nariai.

- Kovo 25 d. Komisija organizavo apskritojo stalo **diskusiją „Kiek ir kaip įmanoma konkurencija šilumos gamybos rinkoje?**“ Renginyje įžvalgomis dalinosi privačių ir savivaldybių valdomų šilumos įmonių atstovai, energetikos ekspertai, rinkos reguliuotojai, vartotojų atstovai ir politikai.

Diskusijos tikslas – aptarti gruodžio mėnesį įsigaliojusį centralizuotai tiekiamos šilumos supirkimo modelį ir Seime teikiamas jo pataisas. Diskusijos metu buvo siekiama atsakyti, kuo esami ar būsimi šilumos supirkimo tvarkos pakeitimai galėtų būti naudingi vartotojams, kaip ketinama užtikrinti šilumos tiekimo patikimumą, taip pat ar įmanomas darnus šilumos ūkio modelis, vienodai tinkantis įvairiems šilumos gamybos rinkos išsivystymo lygiams.

- Balandžio 12 d. Komisija kartu su Lietuvos saulės energetikos asociacija ir Lietuvos vartotojų asociacijos aljansu organizavo tarptautinę konferenciją apie gyventojų įtraukimo į

apsirūpinimo energija procesą panaudojant saulės energetikos galimybes daugiabučių namų renovacijoje ir kuriant energetines bendrijas **„Naujos saulės energijos panaudojimo galimybės daugiabučiuose namuose ir energetinėse bendrijose“**.

Renginio tikslas – vykdant 2018 m. Europos Sąjungos Atsinaujinančios energetikos direktyvą, sukviesti Lietuvos bei užsienio šalių ekspertus ir aptarti, kaip Lietuvoje gali būti didinamas energiją gaminančių vartotojų (*angl. prosumers*) skaičius, kokius geriausius užsienio pavyzdžius galima panaudoti siekiant darnios energetikos sektoriaus plėtros.

- Balandžio 17 d. Komisija kartu su Lietuvos šilumos tiekėjų asociacija, minint Lietuvos energetikų dieną, Lietuvos Respublikos Seime organizavo apskrito stalo **diskusiją „Šilumos ūkio ateitis: kaip užtikrinti, kad investicijos kurtų tvarią sistemą ir netaptų našta vartotojams“**. Renginio tikslas – inicijuoti platesnę diskusiją apie ilgalaikę ir tvarią centralizuotai tiekiamos šilumos ūkio viziją.

- Birželio 28 d. Komisija kartu su Lietuvos vėjo elektrinių asociacija surengė apskritojo stalo **diskusiją „Atsinaujinančių energijos išteklių gamybos pajėgumų plėtra Lietuvoje artimiausiais metais“**.

2019 m. gegužės 1 d. įsigaliojo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo pakeitimai, kuriais buvo patvirtinta nauja atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo elektros energijos gamybai skatinimo tvarka, numatyti nauji technologiškai neutralūs aukcionai elektros energijos gamintojams iš atsinaujinančių energijos išteklių.

Atsižvelgiant į Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo pakeitimus ir tai, kad 2019 m. rugsėjo 2 d. bus organizuojamas pirmasis technologiškai neutralus aukcionas, Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija 2019 m. gegužės 31 d. nustatė elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių didžiausiąją kainą ir atskaitinę kainą, kurios bus naudojamos maksimaliam aukciono laimėtojo priedui prie biržos kainos (kainos priedas) apskaičiuoti.

Rengiamos diskusijos tikslas – atsakyti, ką šie pakeitimai reiškia vartotojams ir gamintojams? Kaip tai atsilieps vietinės švarios gamybos pajėgumų augimui šalyje? Kada sulauksime kito atsinaujinančios energetikos plėtros etapo? Ar Lietuvos elektros tinklai yra pasiruošę priimti vis didesnius atsinaujinančių išteklių kiekius? Kokie iššūkiai laukia? Kokiais dar būdais galima paskatinti spartesnę atsinaujinančių išteklių energetikos plėtrą?

- Liepos 5 d. Komisija kartu su Lietuvos energetikos institutu inicijavo teminį **seminarą-diskusiją** apie tiesiogines ES finansuojamas mokslinio tyrimo programas energetikos, aplinkosaugos bei susijusiose tematikose **„ES finansuojamos mokslinių tyrimų programos energetikos bei aplinkosaugos srityse – jų svarba Lietuvai ir kaip suaktyvinti Lietuvos dalyvavimą šiose programose“**.

Renginio tikslas – aptarti, kaip pagerinti bendradarbiavimą tarp sprendimus priimančių asmenų, mokslo ir verslo institucijų, siekiant paskatinti aktyvesnį Lietuvos dalyvavimą esamose ir būsimose ES finansuojamose mokslinių tyrimų programose ir padidinti Lietuvos mokesčių grąžą iš ES.

- Rugpjūčio 19 d. Komisija kartu su Nacionaline viešojo transporto keleivių asociacija surengė **tarptautinę konferenciją „Ar skatina darnų judumą nemokamas viešasis transportas?“**, kuria siekė sukviesti Lietuvos, Latvijos ir Estijos savivaldybių atstovus ir diskutuoti apie tai, ar mobilumo pokyčių gali padėti siekti nemokamas viešasis transportas. Bus siekiama rasti atsakymus, ar tikslams pasiekti pakanka vien nemokamo viešojo transporto, ar būtina imtis platesnių, kompleksinių priemonių.

Konferencijoje dalyvavo ir savo patirtimi dalinosi, į klausimus atsakė miestų, kuriuose viešasis transportas jau yra nemokamas, atstovai.

- Lapkričio 19 d. Komisijos pirmininkas **susitiko** su parlamentarų **delegacija iš Ukrainos Rados**. Susitikimo metu buvo aptariami dujų rinkos klausimai.

- Gruodžio 16 d. Komisija surengė apskritojo stalo **diskusiją „Valstybės kontroliuojamų įmonių valdysena: dabartinė padėtis, problemos, siūlomi pokyčiai“**, kurios tikslas – aptarti, kaip tobulinti valstybės kontroliuojamų įmonių (toliau – VKĮ) valdyseną, užtikrinti svarų nepriklausomų kolegialių organų narių vaidmenį ir tinkamą jų veiklos rezultatų vertinimą.

Pirmojoje diskusijos sesijoje buvo aptariami VKĮ valdysenos profesionalumo ir atskaitingumo aspektai, susiję su įmonių valdybų nariais, akcininkais (ministerijos), vadovais ir jų tarpusavio santykiais. Moderatorius diskusijos pranešėjams ir dalyviams kėlė klausimus: kokia nepriklausomų narių pridėtinė vertė ir sąlygojamos rizikos? Kokie jų buvimo įmonių valdymo organuose privalumai ir trūkumai? Ar pakanka teisės aktuose suformuluotų nepriklausomumo kriterijų? ir kt.

Antrojoje sesijoje buvo diskutuojama apie VKĮ akcijų įtraukimą į akcijų biržos prekybos sąrašą, bandoma išgryninti šio proceso privalumus ir trūkumus, taip pat apžvelgti šį procesą kapitalo rinkos prižiūrėtojo akimis. Moderatorius diskusijoje kvietė atsakyti: kokia VKĮ akcijų buvimo akcijų biržos prekybos sąraše pridėtinė vertė? Kokia kapitalo apimtimi VKĮ galėtų būti akcijų biržos prekybos sąraše? Kaip įmonėms, įtrauktoms į akcijų biržos prekybos sąrašą, užtikrinti valstybės strateginių projektų vykdymą?

Komisijos pirmininkas

Virgilijus Poderys